

Das Buch der Albert Schweitzer Zitate / Księga cytatów Alberta Schweitzera/

Verlag C. H. Beck Monachium 2013, s. 391, ISBN 978-3-406-64516-7

Albert Schweitzer /1875-1965/ był wybitnym lekarzem i szpitalnikiem, filozofem, etykiem, teologiem, kaznodzieją i duszpasterzem, muzykiem, muzykologiem i znawcą organów, wojownikiem o postęp, pokój i przyrodę, świetnym mówcą i pisarzem. Był też autorem blisko 30 książek /pierwszych wydań/, wielu artykułów, wykładów, wywiadów i koncertów. Książka Henryka Gaertnera „Albert Schweitzer. Życie, myśli i dzieło” /WAM Kraków 2007/ przedstawia osiągnięcia Schweitzera i instytucji polskich jego imienia. Książka ta zawiera m.in. 16 stron cytatów z dzieł Schweitzera.

Wydawcą niemieckiej książki jest lekarz, dr Einhard Weber, od 2007 r. przewodniczący Niemieckiego Towarzystwa Pomocy Szpitalowi w Lambarene. Dr Weber dokonał żmudnego wyszukania z licznych z dzieł Schweitzera jego złotych myśli, ich klasyfikacji oraz wydania w monachijskiej oficynie, wydawcy większości pierwszych wydań dzieł Schweitzera.

Ogólnie biorąc książka zawarła ponad 1900 cytatów z różnych dziedzin działalności Schweitzera. Cytaty te są ujęte w 50 rozdziałów /2-122 myśli/, a te w sześć części /po 2-15 rozdziałów/. Książka ukazuje się w stulecie szpitala w Lambarene i 50-lecie powstania niemieckich towarzystw schweitzerowskich /ogólnokrajowego i weimarskiego/. Wydawca wspomina o trudności klasyfikacji cytatów, poruszających często równocześnie kilka dziedzin.

Pierwsza część „Filozofia i życie” /355 myśli/ mieści 15 rozdziałów: życie, śmierć, cześć dla życia, popieranie życia i świata, ich zaprzeczanie, rezygnacja, pogląd na życie, na świat, optymizm i pesymizm, szczęście, prawo i prawość, rozum i wiara, filozofia, filozofia przyrody oraz racjonalizm. Druga „Kultura i krytyka kultury” /287 myśli/ przedstawia pięć grup dotyczących: kultury, krytyki kultury, Afryki i Afrykańczyków, państwa i społeczeństwa oraz zwalczania broni atomowych. Część trzecia /największa – 589 cytatów/ liczy 13 rozdziałów: podstawy etyki, myślenie i etyka, prawda i prawdomówność, myśli i ideały, miłość i ludzkość, wolność, odpowiedzialność i tolerancja, posiadanie i nieposiadanie, służenie i pomaganie, zaufanie i współczucie, obowiązek, wdzięczność oraz stosunek do zwierząt.

Obszerna część czwarta „Religia i teologia” /471 cytatów/ ma 12 rozdziałów: Jezus – człowiek i nauczyciel, chrzest Jezusa, cierpienie, męka, śmierć i zmartwychwstanie, Jezus historyczny dzisiaj, chrześcijaństwo, kościół, królestwo boskie, chrześcijaństwo i religie światowe, skupienie i modlitwa, mistyka, teologia i życie religijne, nauczanie i kazanie. Dalsze obie małe części to „Muzyka” /85 myśli w dwu rozdziałach: muzyka organowa i budowa organów oraz Jan Sebastian Bach/ i „Z autobiografii” /136 cytatów w trzech rozdziałach: młodość i dorosłość, własna droga, Lambarene/.

Na końcu książki znajdują się: zestawienia danych życia i działalności Schweitzera, cytowanych jego dzieł i dodatkowego piśmiennictwa. Indeks haseł /15 stron/ pozwala odnaleźć dany cytat według numeracji każdego rozdziału. Strona edytorska bardzo korzystna, na wielobarwnej, półsztywnej okładce zdjęcie Schweitzera.

Księga jest pierwszym wyczerpującym zestawieniem cytatów. Niemniej można przytoczyć tu słowa Goethego „Cokolwiek można powiedzieć przeciw takim zbiorom, które przekazują autorów częściowo, mają one jednak również pewne dobre działanie. Nie jesteśmy bowiem zawsze tak przysposobieni i tak bogaci duchem, byśmy mogli przyswoić całe dzieło według jego wartości. Czy jednak nie zakreślamy w książce miejsc, które nas bezpośrednio dotyczą?”. Dzieło należy polecić wszystkim zainteresowanym zawodowo czy indywidualnie zasadniczą problematyką filozofii, etyki i religii, życia i kultury. Dotyczy to też przyszłych i obecnych pracowników ochrony zdrowia, mimo że księga nie posiada haseł i części „Medycyna” i tylko kilkanaście cytatów pod hasłem „Lekarz”. Należy pamiętać, że autorem myśli jest wielki lekarz, a ich wyboru dokonał również lekarz.

prof. Henryk Gaertner - Kraków